

NIEUWE POLITIEWET: VAN STUREN OP CAPACITEIT NAAR STUREN OP FORMULES

door Harry ter Braak en Jacqueline Eummelen

“Met de komst van de nieuwe politiewet krijgen burgemeesters nog minder mogelijkheden de veiligheid in hun gemeente te organiseren en garanderen.” Dit is een veel gehoorde uitspraak. Niets is minder waar. Wel is het zo dat de focus van burgemeesters en gemeentesecretarissen moet veranderen. Minder sturen op capaciteit en meer sturen op soorten problematiek, en daarbij passende formules. De uitdaging is het veiligheidsvraagstuk anders aan te vliegen en daarmee betere resultaten te bereiken met dezelfde, of zelfs minder, resources.

Sturingsperspectief

De nadruk op de beheerrol en het sturen op capaciteit dreigt burgemeesters te verblinden bij het vinden van de alternatieve weg. In *Sleuren of sturen, gemeenten en de sturing van veiligheid en politie* (2010) gaven Tops, Van Duin, Van Os en Zouridis aan dat een ander sturingsperspectief noodzakelijk is. In een enkele regio wordt daar ook al actief aan gewerkt, zoals in Brabant-Noord. Tot in de jaren negentig van de vorige eeuw, voordat de politie geregionaliseerd werd, maakte zij deel uit van de gemeentelijke managementteams. Daardoor zat de politie heel natuurlijk aan tafel als het managementteam de opgaven van de gemeente, de ambities en prioriteiten van het bestuur besprak, en de inzet van instrumenten op een rij zette. Met de regionalisering van de politie kwam niet alleen de burgemeester verder op afstand, maar ging ook dat gemakkelijke contact verloren en verschoof de aandacht van de gemeenschappelijke maatschappelijke opgave naar de interne managementopgave van de eigen kolom.

Sturen op capaciteit is sturen op middelen in plaats van sturen op resultaten. Op andere beleidsterreinen hebben we serieus vooruitgang geboekt in het sturen op resultaten. Dat kan bij veiligheid ook en daar zijn voorbeelden van, zoals de bestuurlijke aanpak van de georganiseerde misdaad (via het Regionale Informatie en Expertise Centrum: RIEC) in Limburg. Tops e.a. adviseren een sterkere rol voor gemeenteraad en burgemeester door een betere benutting en doorontwikkeling van bestaande bevoegdheden (Gemeentewet, Wet Bibob, Opiumwet, Wet Bopz, Wet Voetbalvandalisme, etc.). Een stevig lokaal veiligheidsplan, met een scherp beeld van de problematiek en de gewenste aanpak, is daarbij een voorwaarde. Hierop kunnen bindende afspraken gemaakt worden over wat de politie levert (basisniveau). Daarbij is het van groot belang te beschikken over betrouwbare,

gemeenschappelijk gedeelde informatie. Dit maakt probleemgerichte sturing op meerdere disciplines mogelijk, maar ook een andere en betere invloed van de burgemeester op de politie en het gezamenlijke resultaat.

Integrale veiligheid is een belangrijke gemeentelijke taak en een wezenlijke bestuurlijke verantwoordelijkheid. De politie is slechts één schakel in de keten die veiligheid moet garanderen, net als het Openbaar Ministerie, en veel begint bij burgers zelf. Maar de gemeente kan wel de voorwaarden voor veiligheid sterk beïnvloeden, door bijvoorbeeld te sturen op de ruimtelijke kwaliteit van een gebied om verloedering tegen te gaan of voorwaarden te scheppen op sociaal-maatschappelijk gebied.

Uit andere domeinen leren we dat de sleutel voor succes ligt in goede ketenafspraken, ook wel formules, waarin de toegevoegde waarde van elke participant helder is en iedere participant op zijn kracht wordt aangesproken. Op deze manier kan het beste resultaat tegen de laagste kosten worden bereikt. Dat ziet er bij elk veiligheidsvraagstuk, of elke soort van criminaliteit, anders uit.

Formules en regionale samenwerking

Integrale veiligheid vanuit gemeentelijk perspectief betreft zowel fysieke als sociale veiligheid en daarbij horen milieucriminaliteit en crisisbeheersing. Ondanks het feit dat integrale veiligheid is verweven met tal van gemeentelijke beleidsvelden (jongerenoverlast, huiselijk geweld of voetbalvandalisme), is ook duidelijk dat veel veiligheidsproblematieken zich niet louter en alleen binnen de eigen gemeente laten oplossen. Veiligheidsproblemen en beleidseffecten (bijv. toepassing Wet Bibob) houden immers niet op bij de grenzen van de individuele gemeenten. Aanvullend daarop, en ook op andere domeinen dan men nu al doet, is regionale

afstemming en samenwerking met andere gemeenten en organisaties nodig. De afgelopen jaren zijn er in dit kader al veel nieuwe formules ontwikkeld getuige de ontwikkeling van veiligheidsregio's, de veiligheidshuizen en de RIEC's. Maar ook de ontwikkeling van de regionale omgevingsdiensten (RUD's) kunnen een bijdrage leveren als het om de milieuveiligheid in een bepaald gebied gaat.

De meerwaarde van samenwerking en afstemming wordt onder andere gevonden in kennis- en informatiedeling waardoor men niet telkens opnieuw het wiel hoeft uit te vinden en waardoor men taken kan delen. Er kan, onder voorwaarden, zelfs geschoven worden tussen bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Het denken over de verhouding strafrecht en bestuursrecht is in ontwikkeling. Strafrecht wordt steeds meer het sluitstuk van de integrale aanpak die vaak begint bij preventieve bestuurlijke maatregelen. Het is de combinatie van bestuursrechtelijke, privaatrechtelijke en strafrechtelijke maatregelen, die gecoördineerd en aanvullend op elkaar worden ingezet, die het succes van de aanpak bepalen. Voorwaarde hierbij is dat het integrale veiligheidsplan door alle betrokkenen wordt gedragen. Alleen dan laat men zich aanspreken op resultaten van het eigen werk als onderdeel van dat veiligheidsplan.

Een opgave voor gemeenten

Voor de gemeentesecretaris betekent dit dat hij/zij actief de eigen rol anders moet invullen en de samenwerking met anderen beter moet organiseren. We constateren dat, nog te weinig, de politie in gemeentelijke managementteams meepraat over wat echt nodig is voor een veilige stad. Er zal veel veranderen als we deze weg op gaan. Zo zal bijvoorbeeld de kwaliteit van de informatie over veiligheid sterk kunnen toenemen, omdat er een gezamenlijk belang ontstaat bij goede informatievoorziening. Met een dergelijke aanpak gaat de discussie voortaan over resultaten en niet over middelen (zoals capaciteit van politie). •

